

Trafikutskottets utlåtande

2020/21:TU17

En strategi för hållbar och smart mobilitet

Sammanfattning

Utskottet har granskat kommissionens meddelande Strategi för hållbar och smart mobilitet – att sätta EU-transporterna på rätt spår för framtiden. I meddelandet föreslår kommissionen en strategi för omställning av transportsystemet. Syftet med strategin är att nå mål om en hållbar, smart och motståndskraftig mobilitet. För att nå målsättningarna innehåller strategin åtgärder och i bilagan till strategin finns en handlingsplan med 82 initiativ som kommissionen avser att lägga fram under de kommande fyra åren.

Utskottet välkomnar kommissionens meddelande om hållbar och smart mobilitet och delar kommissionens bedömning att omställningen till ett långsiktigt hållbart transportsystem är den viktigaste utmaning som transportpolitiken står inför. Utskottet påminner om att det krävs en långsiktig och resultatriktad politik för att ställa om till en mer hållbar transportsektor med tillhörande infrastruktur. Utskottet framhåller också att det krävs flera olika insatser och en kombination av styrmedel för att minska transporterens klimatpåverkan t.ex. effektivare transporter och en övergång till förnybara drivmedel samt att tillvarata möjligheterna med ny teknik. Utskottet lyfter vidare fram att Sverige och EU ska ha en robust, miljöanpassad och pålitlig transportinfrastruktur med en hög trafiksäkerhet och som på ett bra sätt ska kunna klara av både väntade och oväntade händelser och störningar. Inför det kommande arbetet med anledning av strategin pekar utskottet på betydelsen av att transportsystemet är jämställt och att det är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Utskottet framhåller även betydelsen av gedigna konsekvensanalyser av initiativen på EU-nivå och att de utkast till lagstiftningsakter som kommissionen presenterar är väl motiverade utifrån subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Utskottet föreslår att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Granskade dokument

Kommissionens meddelande Strategi för hållbar och smart mobilitet – att sätta EU-transporterna på rätt spår för framtiden (COM(2020) 789).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	5
Utskottets granskning	6
Meddelandet om en strategi för hållbar och smart mobilitet	6
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över granskade dokument	15

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Meddelandet om en strategi för hållbar och smart mobilitet

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Stockholm den 8 juni 2021

På trafikutskottets vägnar

Jens Holm

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jens Holm (V), Anders Åkesson (C), Magnus Jacobsson (KD), Teres Lindberg (S), Denis Begic (S), Maria Stockhaus (M), Jasenko Omanovic (S), Sten Bergheden (M), Jimmy Ståhl (SD), Anders Hansson (M), Thomas Morell (SD), Johan Büser (S), Elin Gustafsson (S), Helena Gellerman (L), Patrik Jönsson (SD), Emma Berginger (MP) och Åsa Coenraads (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europeiska kommissionen presenterade den 9 december 2020 sitt meddelande Strategi för hållbar och smart mobilitet – att sätta EU-transporterna på rätt spår för framtiden (COM(2020) 789).

Talmannen beslutade, efter samråd med gruppledarna och med stöd av 9 kap. 20 § riksdagsordningen, att hänvisa kommissionens meddelande om en strategi för hållbar och smart mobilitet till trafikutskottet för granskning. Dokumentet hänvisades till utskottet den 3 mars 2021. I detta utlåtande redovisar utskottet resultatet av sin granskning för riksdagen, i enlighet med 10 kap. 3 § riksdagsordningen.

Utskotten ska enligt 10 kap. 3 § andra stycket riksdagsordningen lämna utlåtanden till kammaren över de EU-dokument som har hänvisats till dem. Syftet med ett utlåtande är att skapa debatt och redovisa opinionen inom riksdagen i en viss fråga vid tidpunkten för dess behandling. Ett utlåtande debatteras och beslutas i kammaren. Beslutet består i att utlåtandet läggs till handlingarna. Ett utlåtande är inte bindande för riksdagens eller regeringens senare ställningstaganden. Efter beslutet i kammaren skickar Riksdagsförvaltningen utlåtandet till EU-kommissionen och till Regeringskansliet för kännedom.

Regeringskansliet överlämnade den 11 januari 2021 en faktapromemoria (2020/21:FPM63) om meddelandet till riksdagen.

Utskottets granskning

Meddelandet om en strategi för hållbar och smart mobilitet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Bakgrund

Strategin är en del av den europeiska gröna given som kommissionen presenterade den 11 december 2019 (COM(2019) 640). Den gröna given är en tillväxtstrategi som syftar till att ställa om EU till ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi med nettonollutsläpp 2050 och där den ekonomiska tillväxten har frikopplats från förbrukningen av resurser. Den ska också skydda, bevara och förbättra EU:s naturkapital och skydda allmänhetens hälsa och välbefinnande från miljörelaterade risker och effekter. Den gröna given är också en viktig del av kommissionens strategi för att genomföra FN:s Agenda 2030 och målen för hållbar utveckling.

Kommissionen konstaterar i strategin att transportsystemets omställning är avgörande för genomförandet av den europeiska gröna given. I strategin finns det målsättningar för omställningen och förslag till konkreta åtgärder.

Meddelandets huvudsakliga innehåll

Allmänt

Kommissionen konstaterar inledningsvis att transportsystemets omställning är avgörande för hur framgångsrik den europeiska gröna given kommer att bli. Kommissionen framhåller att samtidigt som mobilitet skapar fördelar för samhället innebär det också utsläpp av växthusgaser, föroreningar, trafikolyckor m.m. Kommissionen påminner om att den viktigaste utmaningen som transportsektorn står inför är att kraftigt minska sina utsläpp och att bli mer hållbar.

Kommissionen menar att växthusgasutsläppen från transporter behöver minska med 90 procent till 2050 för att nå klimatneutralitet och att alla trafikslag behöver bidra till minskningen, också för att nå EU:s mål om att minska växthusgasutsläppen med 55 procent till 2030. Kommissionen betonar att alla trafikslag behöver bli mer hållbara.

Vidare understryker kommissionen att digitalisering kommer att vara en nödvändig drivkraft för modernisering av hela transportsystemet. Likaså bör

det vara ett mål för EU:s transportpolitik att säkerställa att transportsystemet är motståndskraftigt inför framtida kriser.

I meddelandet lyfter kommissionen också fram att utvecklingen inte bör lämna någon utanför och pekar på att det är av avgörande betydelse att mobiliteten är tillgänglig och ekonomiskt överkomlig för alla, att även landsbygdsområden och avlägsna regioner omfattas av transportsystemet samt att sektorn erbjuder goda sociala villkor och attraktiva arbetstillfällen.

Kommissionen exemplifierar även med målsättningar för åren 2030, 2035 och 2050.

Senast 2030

- Minst 30 miljoner utsläppsfria fordon kommer att vara i drift på de europeiska vägarna.
- 100 europeiska städer kommer att vara klimatneutrala.
- Trafiken på höghastighetsjärnväg kommer att fördubblas.
- Tidtabellsbaserad kollektivtrafik för resor på mindre än 500 km bör vara koldioxidneutrala inom EU.
- Automatiserad mobilitet kommer att användas i stor skala.
- Utsläppsfria fartyg kommer att vara klara för marknaden.

Senast 2035

Utsläppsfria stora luftfartyg kommer att vara klara för marknaden.

Senast 2050

- Nästan alla bilar, lastbilar, bussar och även nya tunga fordon kommer att vara utsläppsfria.
- Godstrafiken på järnväg kommer att fördubblas.
- Trafiken på höghastighetsjärnvägar kommer att tredubblas.
- Det multimodala transeuropeiska transportnätet (TEN-T), utrustat för hållbara och smarta transporter med höghastighetskonnektivitet, kommer att vara i drift för hela nätet.

För att förverkliga målsättningarna innehåller strategin åtgärder inom temana hållbar, smart respektive motståndskraftig mobilitet. Inom varje tema finns s.k. flaggskeppsinitiativ – sammanlagt 10 stycken. I en bilaga till strategin finns vidare en handlingsplan med 82 initiativ som är kopplade till de olika flaggskeppsinitiativen. Kommissionen avser att under de kommande fyra åren vidta åtgärder med anledning av initiativen.

Hållbar mobilitet

I strategin lyfter kommissionen fram att alla trafikslag är nödvändiga för transportsystemet och därför måste också alla trafikslag bli mer hållbara. Kommissionen framhåller att hållbara alternativ måste bli mer tillgängliga och att rätt incitament måste införas för att driva på omställningen. Det innebär att det behövs åtgärder för att avsevärt minska det nuvarande beroendet av fossila

bränslen, för att en överflyttning till mer hållbara transportslag ska ske samt för att åstadkomma internalisering av externa kostnader.

Kommissionen anser att användningen av utsläppsfria fordon, förnybara och koldioxidsnåla bränslen samt tillhörande infrastruktur måste öka (flaggskeppsinitiativ 1). Kommissionen lyfter fram att den bl.a. kommer att föreslå en översyn av normerna för koldioxid för bilar och lastbilar fram till juni 2021, säkerställa att endast framtidssäkrade utsläppsnåla fordon släpps ut på marknaden och föra en politik för att stimulera efterfrågan på utsläppsfria fordon. Vidare pekar kommissionen på vikten av att se till att hållbara, förnybara och koldioxidsnåla bränslen införs i stor skala utan dröjsmål och att luft- och vattenburna transporter får prioriterad tillgång till ytterligare förnybara och koldioxidsnåla flytande och gasformiga bränslen, eftersom det saknas lämpliga alternativa framdrivningsmedel på kort sikt. Kommissionen påminner vidare om att ett heltäckande nät av ladd- och tankningsinfrastruktur måste upprättas.

Kommissionen påtalar också att det behövs utsläppsfria flygplatser och hamnar (flaggskeppsinitiativ 2). Hamnar och flygplatser är avgörande för internationella förbindelser, för den europeiska ekonomin och för regionerna. I strategin föreslås därför åtgärder för att skapa incitament för att använda förnybara och koldioxidsnåla bränslen, se över flygplatsavgifter, optimera fartygsanlöp m.m.

I strategin pekar kommissionen vidare på att för att man ska kunna välja mer hållbara trafikslag måste dessa också göras brett tillgängliga. Kommissionen lyfter därför fram att mobiliteten mellan städer och i städer måste göras mer hållbar och hälsosam (flaggskeppsinitiativ 3). Kommissionen framhåller att den kommer att föreslå en handlingsplan för att stärka järnvägstjänster på långa distanser och gränsöverskridande järnvägstjänster för passagerare. Kommissionen konstaterar att det bör bli enklare att köpa och använda biljetter för resor som passerar gränser.

Kommissionen anser även att grönare godstransporter ska stödjas (flaggskeppsinitiativ 4). I det sammanhanget lyfter kommissionen fram att det nuvarande ramverket för intermodala transporter behöver en omfattande modernisering. Likaså pekar kommissionen på att multimodal logistik behöver ingå i omställningen både inom och utanför städer. I strategin lyfts fram att godstrafiken på järnväg behöver stärkas betydligt genom bl.a. ökad kapacitet, förstärkt samordning över gränserna och samarbete mellan infrastrukturförvaltarna. EU bör vidare föregå med gott exempel och göra de europeiska havsområdena hållbara, smarta och motståndskraftiga.

Kommissionen anser även att man behöver förstärka incitamenten för att transportanvändare ska göra mer hållbara val. Dessa incitament är främst ekonomiska, dvs. prissättning på koldioxid, beskattning och infrastrukturavgifter, men dessa bör också kompletteras med bättre information till användarna. Kommissionen framhåller att den kommer att sträva efter åtgärder för att införa rättvis och effektiv prissättning för alla trafikslag (flaggskeppsinitiativ 5). I strategin anges bl.a. att kommissionen

kommer att föreslå att EU:s utsläppshandelssystem ska utvidgas till sjötransportsektorn.

Smart mobilitet

Kommissionen lyfter fram behovet av att skapa sömlösa, säkra och effektiva förbindelser. Vidare pekar kommissionen på att allmänhetens och samhällets acceptans är avgörande för en lyckad omställning.

I strategin understryks att uppkopplad och automatiserad multimodal mobilitet ska förverkligas (flaggskeppsinitiativ 6). Kommissionen pekar bl.a. på att EU behöver dra nytta av smarta digitala lösningar och intelligenta transportsystem (ITS) fullt ut. Vidare framhåller kommissionen att den kommer att undersöka alternativ för att ytterligare stödja säkra, smarta och hållbara vägtransporter. För att undvika kapacitetsbrist ska även åtgärder vidtas för att få en effektiv kapacitetsfördelning och trafikledning på järnvägen. Kommissionen konstaterar att slutförandet och ett effektivt genomförande av det gemensamma europeiska luftrummet också kommer att förenkla resandet.

För att nå smartare mobilitet framhåller kommissionen innovation, data och artificiell intelligens (flaggskeppsinitiativ 7). Kommissionen anser att för att ligga kvar i framkant är det avgörande att aktivt forma den framtida mobiliteten genom att utveckla och validera ny teknik och nya tjänster. Kommissionen stöder spridningen av drönare och obemannade luftfartyg och kommer att fortsätta att utveckla reglerna. I strategin pekas vidare på behovet av att säkerställa en högsta nivå och prestanda för digital infrastruktur.

Motståndskraftig mobilitet

Kommissionen konstaterar att transportsektorn är en av de sektorer som har drabbats hårdast av covid-19-pandemin. Kommissionen framhåller därför att strategin ska hjälpa transportsektorn och andra berörda sektorer, däribland resor och turism, att återhämta sig till något grönare, smartare och mer motståndskraftigt. I strategin framhåller kommissionen att den inre marknaden ska stärkas (flaggskeppsinitiativ 8). Alla nödvändiga åtgärder ska vidtas för att fullborda TEN-T i tid. Vidare anges att kommissionen kommer att föreslå en översyn av lufttrafikförordningen och reglerna för avgifter för tillträde till järnvägsspår.

Kommissionen betonar att det är nödvändigt att mobiliteten är rättvis för alla (flaggskeppsinitiativ 9). Kommissionen påminner om att den ekonomiska krisen har belyst behovet av prismässigt överkomlig, tillgänglig och rättvis mobilitet för passagerare och andra användare av transporttjänster. Kommissionen pekar bl.a. på vikten av skydd för passagerare och deras rättigheter och betydelsen av bättre arbetsvillkor.

I strategin påtalar kommissionen vikten av förbättrad säkerhet och trygghet i transportsektorn (flaggskeppsinitiativ 10). Kommissionen anger att en prioritering kommer att vara att skydda sårbara trafikanter. Kommissionen

planerar vidare att inleda en större översyn av flaggstaters ansvar, hamnstatskontroll och olycksutredning, liksom att uppdatera och förbättra det befintliga säkerhetsregelverket, inklusive hanteringen av cyberhot.

EU som knutpunkt

I strategin framhåller kommissionen att det är oerhört viktigt att säkerställa internationell konkurrens utan snedvridning, med ömsesidighet och rättvisa villkor. Kommissionen kommer också att fortsätta att främja användningen av europeiska tekniska och sociala normer, miljönormer och konkurrensnormer i internationella forum.

Regeringens ståndpunkt

Den 11 januari 2021 överlämnade regeringen en faktrapomemoria (2020/21:FPM63) om kommissionens meddelande till riksdagen. Av promemorian framgår sammanfattningsvis att regeringen välkomnar meddelandet och att frågor om hållbar mobilitet prioriteras högt. Regeringen framhåller att det är angeläget att den höga ambitionen omsätts i konkret politik och lagstiftning som effektivt styr mot ett ambitiöst genomförande av EU:s skärpta klimatmål till 2030 och klimatneutralitet senast 2050. Regeringen framhåller att det behövs en kombination av olika styrmedel som regleringar, prissättning, finansiering och information för att minska transportsektorns utsläpp. Regeringen pekar på att EU särskilt behöver bidra till fler fordon med nollutsläpp eller mycket låga utsläpp, snabb elektrifiering och en övergång till hållbara förnybara drivmedel samt ökad transporteffektivitet. Regeringen understryker att förslagen behöver åtföljas av gedigna konsekvensanalyser för EU och att konsekvenserna för Sverige behöver analyseras noga. Regeringen framhåller att meddelandet är en strategi som inte innehåller konkreta förslag på åtgärder eller ny politik, men att det kommer att krävas åtgärder och lagstiftning för att genomföra de initiativ som listas, som kan få effekt på svenska regler.

Utskottets ställningstagande

Övergripande om kommissionens meddelande

Utskottet vill inledningsvis framhålla att det välkomnar kommissionens meddelande om hållbar och smart mobilitet. Utskottet delar kommissionens bedömning att omställningen till ett långsiktigt hållbart transportsystem är den viktigaste utmaning som transportpolitiken står inför. Riksdagen har därför också beslutat att växthusgasutsläppen från inrikes transporter ska minska med minst 70 procent senast 2030 jämfört med 2010. Utskottet är av uppfattningen att transportsektorns utsläpp måste minska kraftigt och snabbare än hittills för att Sverige och EU ska nå sina klimatmål samt de internationella åtaganden som följer av Parisavtalet. Utskottet vill i sammanhanget även påminna om

Agenda 2030 och mål 13 om att vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och deras konsekvenser.

Utskottet anser att det krävs en långsiktig och resultatriktad politik för att ställa om till en mer hållbar transportsektor med tillhörande infrastruktur. Utskottet vill framhålla att det krävs flera olika insatser och en kombination av styrmedel för att minska transporterens klimatpåverkan t.ex. effektivare transporter och en övergång till förnybara drivmedel samt genom att tillvarata möjligheterna med ny teknik. Insatser för att minska transporterens klimatpåverkan bör enligt utskottets mening bidra till både teknikutveckling och förändrat beteende samt en ökad användning av mer hållbara lösningar.

Utskottet välkomnar därför kommissionens ambition att återkomma med konkreta förslag där flera olika politiska verktyg föreslås användas för att nå ett mer hållbart transportsystem.

En smart och hållbar mobilitet

Utskottet välkomnar kommissionens uttalanden om att bl.a. öka användningen av utsläppsfria fordon och förnybara samt koldioxidsnåla bränslen. Utskottet konstaterar att många personbilar inom EU är fordon med höga utsläpp som kommer att rulla på vägarna under lång tid framöver. Utskottet anser därför att förnybara drivmedel är nödvändiga för att klara klimatmålen. Utskottet vill i sammanhanget lyfta fram att det i Sverige pågår ett utredningsarbete när det gäller förbud mot försäljning av nya bensin- och dieseldrivna bilar. Utskottet vill även understryka att elektrifiering är en viktig åtgärd för transportsystemets omställning till fossilfrihet. Utskottet delar kommissionens uppfattning om vikten av ett heltäckande nät av ladd- och tankningsinfrastruktur. Utskottet vill även peka på vikten av att främja insatser som initierats för att påskynda utvecklingen och underlätta införandet av elflyg.

Utskottet vill framhålla att i ett transporteffektivt samhälle kan tillgängligheten öka samtidigt som den mängd trafik som krävs för att uppnå motsvarande tillgänglighet kan minska. Utskottet konstaterar att transporteffektivitet åstadkoms genom en rad olika åtgärder, bl.a. samhällsplanering, tillgång till tillförlitlig kollektivtrafik, samordnade godstransporter, överflyttning till mindre energiintensiva transportsätt och fordon samt innovativa mobilitetslösningar. Utskottet ser mot den bakgrunden också positivt på kommissionens uttalanden om en mer hållbar och hälsosam mobilitet mellan städer och i städer. Utskottet vill framhålla betydelsen av att satsa på beteendeförändringar och åtgärder för att främja kollektivtrafik och cykling. Utskottet välkomnar därför att kommissionen lyfter fram att EU måste bidra till att skapa lämpliga förutsättningar för en ökad användning av hållbara trafikslag men också aktiva transportmedel som cykel genom bl.a. mer cykelinfrastruktur.

Utskottet vill i sammanhanget även framföra att det ser mycket positivt på åtgärder som bidrar till att möjliggöra effektiv gränsöverskridande tågtrafik

och som därigenom ökar järnvägens konkurrenskraft. Utskottet delar kommissionens uppfattning att godstrafiken på järnväg behöver stärkas. Utskottet välkomnar därför kommissionens skrivningar om att förbättra och främja förutsättningarna för järnvägstransporter. Utskottet instämmer även i kommissionens uttalanden om betydelsen av grönare godstransporter och vill i sammanhanget lyfta fram att elvägar, men också längre och tyngre tåg och lastbilar, kan bidra till att effektivisera godstransporterna och minska utsläppen av växthusgaser.

Utskottet ser också positivt på kommissionens uttalanden om vikten av att säkerställa multimodalitet och driftskompatibilitet mellan olika transportslag och på att färdigställa det gemensamma europeiska transportområdet. Utskottet vill framhålla att det är viktigt att hela unionen, även de glest befolkade nordliga delarna, knyts samman med TEN-T:s stomnät.

Utskottet vill framhålla att den ökande digitaliseringen med nya tjänster och samhällsfunktioner samt automatisering av fordon öppnar för nya mobilitetslösningar som kan ge ny och ökad tillgänglighet och samtidigt vara hållbara. Utskottet ser därför positivt på kommissionens strävan att förverkliga uppkopplad och automatiserad mobilitet. Utskottet vill framhålla att ett hållbart, effektivt och tillgängligt transportsystem kräver ny kunskap och nya innovativa lösningar. Utskottet vill därför också peka på vikten av att satsa på forskning och innovation för att kunna möta utmaningarna inom transportsystemet. Utskottet anser att satsningarna bör ha ett trafikslagsövergripande perspektiv och sträva efter att tillfredsställa medborgares och näringslivets behov. Utskottet vill i sammanhanget också peka på betydelsen av försöksverksamheter och vikten av att det finns test- och demonstrationsmiljöer. Utskottet anser att självkörande fordon som drivs fossilfritt och framförs säkert kan få genomgripande konsekvenser och vara en viktig del i det framtida transportsystemet. Utskottet anser att artificiell intelligens (AI) har potential att bidra med betydande nytta inom en mängd områden, bl.a. transportsektorn, genom ökad kvalitet och effektivitet inom olika verksamheter samt att i förlängningen bidra till lösningar på miljömässiga och sociala samhällsutmaningar. Utskottet anser att användningen av data är en central förutsättning för datadriven innovation, däribland AI.

Utskottet vill särskilt peka på att det är svårt att planera och köpa biljetter för gränsöverskridande resor inom EU. Utskottet välkomnar därför kommissionens ambition att göra det enklare att använda och köpa biljetter för resor som passerar gränser.

Att nå effektiva lösningar på transportsektorns utmaningar förutsätter i många fall överstatliga regleringar. Som exempel vill utskottet lyfta fram att internationella beslut är avgörande för att minska sjöfartens utsläpp, men även att de stora klimatutmaningarna för flyget är gränsöverskridande. Det är därför nödvändigt att driva ett arbete internationellt för att minska sjöfartens och luftfartens klimatpåverkan. Utskottet vill peka på vikten av att EU är pådrivande i internationella civila luftfartsorganisationen (ICAO) och andra

internationella forum för att klimatstyrmedlen på internationell nivå ska vara så effektiva som möjligt och optimala för att uppnå en verklig omställning av det internationella flygets fossilberoende och klimatbelastning. Utskottet välkomnar därför att kommissionen lyfter fram EU:s roll i internationella sammanhang, eftersom bl.a. de globala miljö- och klimatambitionerna inte kan uppnås av EU på egen hand samt att det stärker EU:s konkurrenskraft att gå före.

Säkerheten inom transportsystemet prioriteras högt av utskottet, som anser att Sverige och EU ska ha en robust, miljöanpassad och pålitlig transportinfrastruktur med en hög trafiksäkerhet och som på ett bra sätt ska kunna klara av både väntade och oväntade händelser och störningar. Utskottet välkomnar i sammanhanget att kommissionen lyfter frågor om hastighet samt alkohol- och droganvändning. Det är även mycket positivt enligt utskottet att kommissionen framhåller oskyddade trafikanter som en prioritering. Utskottet välkomnar även kommissionens uttalanden i meddelandet om att anställda inom transportsektorn ska känna sig trygga och att arbetet ska organiseras på ett sätt så att risker och ohälsa förebyggs så långt som möjligt. Allt annat är oacceptabelt enligt utskottets mening.

Inför det kommande lagstiftningsarbetet

Utskottet konstaterar att kommissionens strategi om en hållbar och smart mobilitet är omfattande och att de 82 initiativ i strategins handlingsplan spänner över ett stort antal områden. Det förutsätter ett ambitiöst åtgärdsarbete under de kommande åren. Utskottet anser att det är angeläget att strategin omsätts i konkret politik och lagstiftning som effektivt styr mot att nå klimatmålen. Utskottet kommer att följa arbetet mycket noga.

I sammanhanget vill utskottet understryka betydelsen av att kommande lagstiftningsförslag säkerställer en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i EU:s respektive medlemsländer. Transporter knyter ihop människor och länder och är en central förutsättning för en växande ekonomi, ökad befolkning och förbättrade möjligheter till pendling, besök och ökad sysselsättning. Ett väl fungerande transportsystem är också en förutsättning för att företagen ska kunna verka i hela Sverige och i övriga medlemsländer i EU. Utskottet vill också peka på betydelsen av att transportsystemet är jämställt och svarar likvärdigt mot kvinnors och mäns olika behov samt att det är tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Utskottet vill vidare betona vikten av att hänsyn tas till behovet av att kunna anpassa åtgärder efter regionala och lokala förutsättningar.

Utskottet vill peka på att det i Sverige pågår ett stort arbete, som ligger i linje med flera av de initiativ som kommissionen har tagit fram, inom regeringen, myndigheterna, branschen och inte minst civilsamhället för att uppnå en hållbar och smart mobilitet. Som exempel kan nämnas pågående

verksamhet för att främja elektrifiering, automatisering, användningen av och tillgången till hållbara bränslen och effektivisering av transportsektorn.

Utskottet konstaterar att flera av de olika initiativen i handlingsplanen kommer att få effekt på svensk lagstiftning. När kommissionen återkommer med konkreta åtgärdsförslag kommer detaljerade svenska ståndpunkter också att tas fram. Riksdagen kommer givetvis att spela en mycket aktiv roll i detta arbete. Utskottet vill avslutningsvis framhålla betydelsen av gedigna konsekvensanalyser av initiativen på EU-nivå och att de utkast till lagstiftningsakter som kommissionen presenterar är väl motiverade utifrån subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

BILAGA

Förteckning över granskade dokument

Kommissionens meddelande Strategi för hållbar och smart mobilitet – att sätta EU-transporterna på rätt spår för framtiden (COM(2020) 789).